

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem v právní věci

žalobce: D. L.
bytem X
zast. opatrovnící P. L., bytem tamtéž

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
se sídlem Křížová 25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne X, č. j. X, ve věci přiznání invalidního důchodu,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí žalované ze dne X, č.j. X **se zrušuje** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalobci se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

O d ů v o d n ě n í :

- I. Vymezení věci

1. Žalobce brojil svou žalobou proti rozhodnutí žalované ze dne X, č.j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž byly zamítnuty jeho námitky a potvrzeno prvostupňové rozhodnutí žalované ze dne X, č.j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím byl žalobci ode dne 2. 9. 2021 přiznán invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně.

II. Žaloba

2. Žalobce předně uvedl, že prvostupňovým rozhodnutím žalované ze dne 13. 2. 2024, č. j. X byl žalobci přiznán invalidní důchod III. stupně. Následně však prvostupňovým rozhodnutím, které bylo potvrzeno rozhodnutím žalované, byl žalobci přiznán invalidní důchod II stupně. V posuzované věci existuje posudek Institutu pro posuzování zdravotního stavu (dále též „IPZS“) MUDr. J. P. ze dne 21. 8. 2023 a posudek MUDr. M. F. ze dne 29. 4. 2024. Obě posudkové lékařky měly k dispozici stejné lékařské zprávy, a přesto posoudily žalobcův zdravotní stav odlišně. Podle názoru žalobce u lékařky MUDr. F. nebylo dostatečně zhodnoceno jeho zdravotní postižení. Žalobce dále konkretizuje, co mělo být posouzeno.
3. Žalobce dále odkázal na novou lékařskou zprávu MUDr. L., Psychiatrická ambulance pro děti i dospělé, ze dne 5. 6. 2024 a cituje z ní. Odkázal i na rozhodnutí Městského soudu v Brně ze dne 2. 5. 2024, č.j. 83 Nc 906/2023-36, jímž byl žalobce omezen na svéprávnosti a jeho opatrovníkem byla jmenována jeho matka.
4. Žalobce dále uvedl, že je zcela nesoběstačný, do školy i ze školy ho rodiče vozí autem. Ve škole má žalobce asistenta, potřebuje neustálý dohled a pomoc. Nechápe okolní svět, není schopen se v něm orientovat, nenakoupí, doma není schopen pomáhat ani se základními domácími pracemi. Neuklidí po sobě ani oblečení ani nádobí a náčiní po jídle, na zahradě. Má vzhled dospělého muže, ale duší a chováním je stále dítětem. Má důvěru toliko k rodičům, jinak je bezradný, zmatený. Bez pocitu bezpečí je nejistý, což přechází až v manické stavy a vyúsťuje v sebepoškozování (bije se do hlavy a břicha). Vyžaduje neustálou pozornost a dohled.

III. Vyjádření žalovaného

5. Žalovaná ve vyjádření především uvedla, že rozhodnutí o dávkách důchodového pojištění jsou vydávána s výhradou změny poměrů, což umožňuje i žadatelům – navzdory existenci pravomocných rozhodnutí – iniciovat kdykoliv v budoucnu řízení nové. Navrhla zamítnutí žaloby.

IV. Jednání před soudem

6. Zástupkyně žalobce při jednání především odkázala na obsah posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále též „PK MPSV“) ze dne 5. 6. 2025. Dále uvedla, že stav žalobce se zhoršil.
7. Žalovaná při jednání především odkázala na vyjádření a napadené rozhodnutí.
8. Soud provedl dokazování posudkem PK MPSV ze dne 5. 6. 2025. Zástupkyně žalobce k posudku uvedla, že žalobce navštěvuje školu, aby se zabavil a byl v kolektivu. Nebyl však schopen ani závěrečné zkoušky. Žalovaná se k posudku již dříve písemně vyjádřila.

V. Posouzení věci krajským soudem

9. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
10. Právní úprava posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod je obsažena v ustanovení § 39 ZDP, které ve znění platném a účinném po 31. 12. 2009 upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu třetího stupně. Při určování poklesu pracovní schopnosti se mj. bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, zda se jedná o tzv. stabilizovaný zdravotní stav a zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován.
11. Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Podle právní úpravy platné a účinné po 31. 12. 2009 platí, že zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzuje ministerstvo práce a sociálních věcí; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí v dvouinstančním řízení, jsou zejména na její rozhodnutí v námitkovém řízení kladeny nároky na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, čj. 6 Ads 99/2011-43, přístupný na www.nssoud.cz).
12. Náležitosti posudku upravuje s účinností od 1. 1. 2010 v ustanovení § 7 vyhláška č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (dále jen „vyhl. č. 359/2009 Sb.“) Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž účel posouzení a datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu

pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výsledek posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, procentní míry poklesu pracovní schopnosti, stupně invalidity, dne vzniku invalidity, dne změny stupně invalidity nebo dne zániku invalidity, schopnosti využití zachované pracovní schopnosti podle § 5 u pojištěnce, jehož míra poklesu pracovní schopnosti činí nejméně 35 % a nejvíce 69 %, a zda je pojištěnec v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek. Obligatorní náležitostí posudku je rovněž odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti. Jde-li přitom alespoň o invaliditu I. či II. stupně (tedy pokles pracovní schopnosti v rozmezí nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 69 %), musí posudek obsahovat rovněž tzv. pracovní rekomandaci, tedy doporučení stran vhodného druhu práce, kterou je pojištěnec schopen při svém zdravotním postižení vykonávat (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, čj. 4 Ads 19/2012-18, přístupný na www.nssoud.cz).

13. Soud k věci tedy dodává, že posouzení míry poklesu pracovní schopnosti představuje odbornou medicínskou otázku, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí, též znalosti z oboru posudkového lékařství a jejíž posouzení je zákonem svěřeno posudkovým orgánům (srov. § 4 odst. 2, § 8 a § 16 a zákona o provádění sociálního zabezpečení). Odborné posudkové závěry ovšem nepodléhají hodnocení soudu z hlediska jejich správnosti, neboť k tomu soudci nemají odborné lékařské znalosti. V posudku musí být uvedeno, zda zjištěný zdravotní stav zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a pokud ano, které zdravotní postižení je považováno za jeho rozhodující příčinu. Za rozhodující příčinu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce (§ 2 odst. 3 vyhlášky o posuzování invalidity). Procentní míry poklesu pracovní schopnosti podle druhů zdravotního postižení jsou uvedeny v příloze k vyhlášce o posuzování invalidity. Posudková komise je povinna odůvodnit zařazení zdravotního postižení pod konkrétní položku uvedené přílohy i určení míry poklesu pracovní schopnosti v rámci rozpětí stanoveného v jednotlivých položkách, včetně případného navýšení podle § 3 téže vyhlášky. Je-li příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce více zdravotních postižení, hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se nescítají; v tomto případě se určí, které zdravotní postižení je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce (§ 2 odst. 3 vyhlášky č. 359/2009 Sb.). Podle § 3 odst. 1 téže vyhlášky, *v případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce je více zdravotních postižení a v důsledku působení těchto zdravotních postižení je pokles pracovní schopnosti pojištěnce větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti určené podle rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto horní hranici zvýšit až o 10 procentních bodů.* Podle 3 odst. 2 vyhlášky *v případě, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav pojištěnce má takový vliv na jeho schopnost využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti, na schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti nebo na schopnost rekvalifikace, že pokles pracovní schopnosti pojištěnce je větší, než*

odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti u příčiny, popřípadě rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto horní hranici zvýšit až o 10 procentních bodů. Podle § 3 odst. 3 zvýšení horní hranice míry poklesu pracovní schopnosti podle [odstavců 1 a 2](#) nesmí v úhrnu převyšit 10 procentních bodů.

14. V posuzované věci není mezi stranami sporné, že žalobce je invalidní (tato skutečnost byla potvrzena i posudkem PK MPSV), ale je odlišně stanoven stupeň invalidity. V posuzované věci nechal proto soud vypracovat **posudek** PK MPSV, pracoviště v Brně ze dne 5. 6. 2025. PK MPSV zasedala ve složení předsedy komise a odborného lékaře z oboru psychiatrie. V **posudkovém zhodnocení** je mj. uveden diagnostický souhrn, podle něhož žalobce trpí: a) PAS – Dětský autismus, b) LMR, c) ADD (Attention Deficit Disorder) – porucha pozornosti bez hyperaktivity, c) Pedofilně zaměřené chování u PAS a d) Tenzní typ bolesti hlavy. V **posudkovém zhodnocení** je mj. uvedeno, že žalobce je skoro 20 letý mladý muž, pravák, absolvoval dva dvouleté učební obory, praktická činnost a tkdalec, oba učební obory bez závěrečné zkoušky, tzn. bez výučního listu, na Speciální střední škole F. D. Roosewelta Brno. Od nového školního roku 2025/2026 je zařazen do dalšího dvouletého učební oboru šití prádla na Speciální střední škole F. D. Roosewelta Brno. Je posuzován jako učeň. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je neurovývojová porucha autistického spektra – dětský autismus na terénu lehké mentální retardace a poruchy pozornosti bez hyperaktivity. PK MSV se pak vyjádřila **k námitkám** tak, že PK MPSV velmi zevrubně prostudovala doloženou zdravotní dokumentaci žalobce a posudkově zhodnotila, vide supra. Další přidružená onemocnění, pedofilně zaměřené chování a tenzní bolesti hlavy, jsou posudkově méně významné, neboť nezpůsobují zásadní funkční poruchu. Při posuzování zdravotního stavu nerozhodují diagnózy, případně jejich počet, ale pouze funkční postižení z nich plynoucí. V **posudkovém závěru** je pak mj. uvedeno, že se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, přičemž rozhodující příčinou s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je pervazivní vývojová porucha autistického spektra – dětský autismus spolu s lehkou mentální retardací a poruchou pozornosti bez hyperaktivity. S uvedeným zdravotním stavem není žalobce schopen vykonávat pracovní činnost. Pokles pracovní schopnosti hodnotí PK MPSV dle kapitoly V (Duševní poruchy a poruchy chování), položka 9 b) přílohy k vyhl. č. 359/2009 Sb., ve výši 60 % (rozpětí 35-60 %). S ohledem na zhodnocení zdravotního stavu u jednání PK MPSV za účasti odborného lékaře oboru psychiatrie je zvolena horní hranice rozpětí. Pokles pracovní schopnosti byl navýšen po zohlednění ostatních zdravotních postižení o 10 % na celkových 70 %. PK MPSV stanoví dle platné legislativy pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, k datu napadeného rozhodnutí žalované, ve výši celkem 70 %. Jedná se o invaliditu III. stupně dle platné legislativy. Vznik 2. 9. 2021. Platnost je trvale.
15. Žalovaná k posudku především uvedla, že není zřejmé, čím PK MPSV dokládá naplnění kritérií pro položku 9 b), navíc na samé horní hranici. Rovněž chybí bližší opodstatnění bodového navýšení o 10 %. Z posudku není ani zřejmé, zda žalobce může využívat svůj zbylý pracovní potenciál, respektive toho není schopen ani s dopomocí/pomůckami (§ 7 písm. f) bod 6 a § 6 vyhl. č. 359/2009 Sb.).
16. V posuzované věci soud vyhodnotil posudek PK MPSV ze dne 5. 6. 2025 jako posudek splňující všechny formální náležitosti ve smyslu § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb. Posudek

byl vypracován PK MPSV zasedající v řádném složení za účasti lékaře s odborností psychiatrie. Žalobce se zasedání komise zúčastnil. Dle názoru soudu byl tedy komplexně zhodnocen jeho zdravotní stav, a to nejenom na základě lékařských zpráv, přičemž k objektivnímu posouzení zdravotního stavu PK MPSV provedla sama jeho zdravotní prohlídku a vyšetření.

17. Soud k věci dále uvádí, že u žalobce se jednalo o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, přičemž jeho rozhodující příčinou je neurovývojová porucha autistického spektra – dětský autismus na terénu lehké mentální retardace a poruchy pozornosti bez hyperaktivity. Jedná se o kapitolu V (Duševní porucha a poruchy chování), položku 9 (Poruchy psychického vývoje), písm. b) (středně těžké postižení, podstatně snížená úroveň sociálního fungování, podle rozsahu a tíže postižení funkčních schopností, výkon většiny denních aktivit narušen) přílohy k vyhl. 359/2009 Sb., s mírou poklesu pracovní schopnosti v rozmezí 35-60 %. PK MPSV pak pokles míry pracovní schopnosti hodnotila na horní hranici, tj. 60 %. PK MPSV pak postupem dle § 3 odst. 1 vyhl. č. 359/2009 Sb. s ohledem na ostatní zdravotní postižení navýšila pokles míry pracovní schopnosti o 10 %. Celkově tak pokles pracovní schopnosti žalobce činí 70 %. Hodnocení dle písm. b) položky 9, včetně určení horní hranice poklesu míry pracovní schopnosti u této položky, plyne především ze zdravotního stavu zjištěného při jednání. Navýšení postupem dle § 3 odst. 1 vyhl. č. 359/2009 Sb. je pak dáno s ohledem na ostatní zdravotní postižení, tj. pedofilně zaměřené chování a tenzní bolest hlavy. Tomu dle názoru soudu nebrání skutečnost, že jsou posudkově méně významné, neboť nezpůsobují zásadní funkční poruchu. Z posudku rovněž plyne, že s uvedeným zdravotním stavem není žalobce schopen vykonávat pracovní činnost. Podle názoru soudu pak nebylo třeba výslovně posuzovat, zda je pojištěnec v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek (§ 7 písm. f) bod 6 vyhl. č. 359/2009 Sb.), jak uváděla žalovaná. V souhrnu tedy krajský soud shledal, že předložený posudek PK MPSV je po stránce obsahové dostatečně úplný a přesvědčivý, a splňuje tak požadavky kladené judikaturou na to, aby mohl být stěžejním důkazem o invaliditě žalobce. Dle PK MPSV pokles pracovní schopnosti žalobce činil 70 %, tj. žalobce dosáhl na invaliditu třetího stupně.
18. Jak plyne ze shora uvedeného, tak soud považuje posudkové hodnocení PK MPSV v Brně za dostatečně úplné a přesvědčivé, neboť komplexně zhodnotilo zdravotní postižení žalobce. Krajský soud tak považuje skutkový stav doplněný předmětným posudkem PK MPSV za řádně zjištěný a dostatečný. Vzhledem k tomu pak bylo třeba dát žalobci za pravdu v jeho žalobních námitkách, neboť provedeným dokazováním se zjistilo, že žalobce skutečně k datu vydání napadeného rozhodnutí bylo třeba považovat za invalidního v třetím stupni, neboť jeho pracovní schopnost poklesla nejméně o 70 %. Krajský soud tedy shledal, že napadené rozhodnutí, kterým bylo potvrzeno prvostupňové rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu II. stupně, bylo vydáno na základě nedostatečně a nesprávně zjištěného skutkového stavu a zrušil ho tak výrokem I. tohoto rozsudku ve smyslu ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) s.r.s. a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.
19. V dalším řízení je žalovaná povinna vydat ve věci přiznání invalidního důchodu žalobce nové rozhodnutí o jeho námitkách ve smyslu § 88 odst. 8 zákona č. 582/1991 Sb., o provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů ve spojení s § 90 odst. 1

písm. c) správního řádu. Žalovaná bude v dalším řízení o invalidním důchodu vázána skutkovým stavem zjištěným na základě provedeného dokazování v tomto soudním řízení (§ 78 odst. 6 s.ř.s.) a bude z něho vycházet při novém posouzení žádosti o přiznání invalidního důchodu žalobce.

20. Soud rozhodnutí zrušil a nezabýval se proto argumentací žalobce směřující k procesnímu postupu ve věci a předchozímu prvostupňovému rozhodnutí žalované ze dne 13. 2. 2024, č. j. X, kterým byl žalobci přiznán invalidní důchod III. stupně, neboť z výše uvedeného plyne, že žalobci skutečně invalidní důchod III. stupně náleží, a to již od 2. 9. 2021.
21. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalovaná nebyla ve věci úspěšná, a tudíž právo na náhradu nákladů řízení nemá. Žalobce měl sice ve věci úspěch, avšak náhradu nákladů řízení nepožadoval.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.

V Brně dne 18. prosince 2025

JUDr. Petr Polách v. r.
samosoudce